

# Kaupan liiton lausunto luonnoksesta kansalliseksi jakeluinfraohjelmaksi vuoteen 2035

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/11483/2022

## Taustaa

Kaupan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta kansalliseksi jakeluohjelmaksi vuoteen 2035. On tärkeää, että liikenteen kehittämiseksi luodaan yli hallituskausien ulottuvia ohjelmia ja rakenteita mutta myös rahoitukseen olisi luotava vastaavia, eri hallituksia sitovia mekanismeja.

Ohjelma on kunnianhimoinen ja pyrkii yhdistämään eri ministeriöiden, virastojen, laitosten, kuntien ja muiden julkisen sektorin toimijoiden, samoin kuin yksityisen sektorin toimijoiden toimenpiteitä.

Liikenne- ja viestintäministeriön työryhmän laatimassa ohjelmassa arvioidaan sähköä, metaania ja vetyä käyttävien ajoneuvojen yleistymistä rinnakkain jakeluinfran kehittämistarpeen kanssa sekä EU-velvoitteiden ja kansallisten ilmastotavoitteiden näkökulmista. Työryhmä on eritellyt tarvittavat toimenpiteet, joita ovat yleisesti tuet, EU-tuet ja -ohjelmat, verokannusteet, suunnittelu, säädäntö ja viestintä. Työryhmä on analysoinut myös käytettävyyteen, maksujärjestelmiin, pilotointiin ja kehitystyöhön liittyviä muita toimenpiteitä.

Työryhmän arvion mukaan latausinfra kehittyy markkinaehtoisesti sähköiselle henkilö- ja pakettiautoliikenteelle todennäköisesti vuoteen 2030 saakka. Sen sijaan sähköisen raskaan liikenteen, harvaan asuttujen seutujen sekä TEN-verkkojen ulkopuolisen tieverkon latausinfrale tarvitaan julkista tukea ja muita keinoja.

Ohjelmatyötä tulisi jatkaa investointisuunnitelmalla, jossa valtio luo lisäedellytyksiä osittain markkinaehtoisille investoinneille yhdessä yritysten kanssa, ja ottaa vastuun investoinneista, joille markkinaehtoisia edellytyksiä ei ole. Investointisuunnittelun tulisi myös sisällyttää lataus- ja tankkausinfraan käytön aikaisen kannattavuuden arviointi ja sen myötä vastuunjako operoinnin ja ylläpidon järjestämisestä.

Toimenpiteet sähköisen liikenteen ja sähköverkon tasapainoisen rinnakkaisen kehittämisen edistämiseksi:

- Jakeluinfran rakentamisen kaavoitusta ja luvitusta koskevat toimenpiteet on ensisijaisesti säilytettävä kuntien vastuulle mutta niitä on tarkasteltava myös maakunnallisella ja valtakunnallisella tasolla.

Toimenpiteet ajoneuvokannan uusiutumisen edistämiseksi:

- Ajoneuvokannan uudistaminen edellyttää kaikkien ajoneuvotyyppien, myös moottoripyörien ja tieliikennekäyttöön rekisteröitävien työkoneiden vähäpäästöisyyden tukemista hankintatuilla.
- Raskaan liikenteen osalta uusien käyttövoimien yleistymisen epävarmuudet on otettava huomioon.

Toimenpiteet henkilö- ja pakettiautoja palvelevan julkisen latausinfraan kehittämiseksi

- Julkisen latausverkoston osalta tärkeintä on käyttäjälähtöisyys: julkisten latauspisteiden on sijaittava ihmisten luontaisten asiointireittien varrella ja on huolehdittava riittävästä

lataustehosta. Lyhytaikaisessa asiointi- ja matkalatauksessa vähimmäistehon tulisi olla 100 kW. Asiakslähtöisyydessä on myös huomioitava digitalisaation kehitys.

#### Toimenpiteet raskaan liikenteen latausinfraan kehittämiseksi

- Ohjelmassa jää avoimeksi, miten ratkaistaan EU-vaatimusten edellyttämät sähköisen raskaan liikenteen latauskenttien investoinnit. Näihin ei ole markkinaehtoisia edellytyksiä vuoteen 2030 mennessä
- Latauskenttäinvestoinnit olisivat noin 30 M€
- Raskaalle liikenteelle asetettujen sähköistymisen tavoitteiden saavuttamiseksi, latausinfraan suunnittelu on aloitettava pian

#### Toimenpiteet metaanikäyttöisen ajoneuvokannan kasvattamiseksi

- Suomen vaikutusvaltaa siihen, että autovalmistajat voisivat jatkossakin valmistaa ja kehittää uusiutuvalle metaanilla kulkevia kuorma-autoja ei kannata yliarvioida.

#### Toimenpiteet liikennemetaanin jakeluinfraan kehittämiseksi

- Avoimeksi jää, miten kansallisten tavoitteiden mukaiset nesteytetyn metaanin tankkausasemat investoitaisiin (100 M€ vuoteen 2030 mennessä).

#### Toimenpiteet vetyautokannan kasvattamiseksi

- Suomen vaikuttamista raskaan kaluston raja-arvojen valmisteluun EU:ssa siten, että ne tukisivat myös vetykäyttöisten ajoneuvojen tuotekehittelyä ja sarjatuotantoa olisi mahdollisuuksien mukaan koordinoitava valtakunnallisella tasolla

#### Toimenpiteet liikennevedyn jakeluinfraan kehittämiseksi

- Ohjelmassa jää avoimeksi, miten ratkaistaan EU-vaatimusten edellyttämät vetyajoneuvojen tankkausasemien investoinnit. Näihin ei ole markkinaehtoisia edellytyksiä vuoteen 2030 mennessä
- Vedyn tankkausasemainvestoinnit olisivat noin 21–90 M€

#### Toimenpiteet käyttäjävälisyyden ja avoimesti saatavilla olevan tiedon vahvistamiseksi

- Ohjelmaluonnoksessa esitetään eri maksutapojen sopivuuden selvittämistä latauksen tai tankkauksen maksamiseksi. Kaupan liitto kannattaa turvallisten, kaikille yhteisten, palveluntarjoajasta riippumattomien maksujärjestelmien käyttöä lataus- ja tankkausasemilla.

Kunnioittaen

Simo Hiilamo

Edunvalvontajohtaja

Kaupan liitto